

**Junák – svaz skautů a skautek ČR
Rozhodčí a smírčí rada Junáka**

NÁLEZ

ze dne 7. listopadu 2007

RSRJ 1/2006

(č.j. 1/2006 – 6)

ve věci

**postavení a pravomocí místopředsedů vyšších organizačních jednotek a zástupců vedoucích základních organizačních jednotek ve vztahu k ostatním jednotkám a orgánům Junáka.
(výklad čl. 37, 60 a 62 ve spojení s čl. 58 Stanov Junáka)**

účastníci:

náčelní dívčího kmene ak. mal. Michala Rocmanová

náčelník chlapeckého kmene Zdeněk Prančl

starosta Junáka Ing. František Šmajcl, zastoupený Ing. Ondřejem Polákem

Vyšší organizační jednotka Junáka – Středočeský kraj jednající místopředsedkyní krajské rady Ing. arch. Ivanou Růžičkovou

Rozhodčí a smírčí rada Junáka rozhodla předsedou Mgr. Petrem Mikešem, místopředsedou Jiřím Lukšíčkem a členy Mgr. Adamem Borgulou a RNDr. Tomášem Řehákem takto:

Zástupce vedoucího střediska a místopředseda rady vyšší organizační jednotky je statutárním orgánem, jehož jednatelské oprávnění je omezeno pouze vnitřními předpisy a toto omezení proto nemá vliv na platnost právních úkonů vůči třetím osobám.

Pokud vedoucí střediska nebo předseda rady vyšší organizační jednotky jedná určitým způsobem jménem organizační jednotky, jedná se o jednání jejího statutárního orgánu. V případě jeho nepřítomnosti je již ze samotných Stanov oprávněn ho v takovém případě zastoupit jeho zástupce. Nižší předpis nemůže toto oprávnění zástupce vyloučit, neboť by mu odnímal oprávnění přiznané Stanovami.

Odůvodnění:

Dne 25.1.2006 obdržel předseda RSRJ podnět vyšší organizační jednotky (VOJ) Junáka Středočeský kraj k zaujetí stanoviska RSRJ k oprávnění místopředsedů okresních rad Junáka hlasovat na krajských radách namísto nepřítomných předsedů. Středočeský kraj poukázal na to, že podle Stanov Junáka má místopředseda Voj v době nepřítomnosti předsedy práva a povinnosti statutárního orgánu. Oproti tomu Volební řád Junáka hovoří jednoznačně o tom, že členy rady jsou z titulu své funkce předsedové nejbližší nižších jednotek.

RSRJ shledala důvodnost tohoto požadavku na výklad Stanov a usnesla se proto na zahájení řízení. RSRJ však otázku výkladu dále o něco rozšířilo, neboť o analogickou situaci se jedná u vedoucích základních organizačních jednotek a jejich zástupců ve vztahu ke svým zakladatelům. Obecně tato problematika může dopadat i na další předem neurčitý okruh vztahů uvnitř Junáka, kdy vnitřní předpis dává určitá oprávnění či ukládá povinnosti předsedovi či vedoucímu a již dále neřeší, zda toto oprávnění má v době jeho nepřítomnosti i místopředseda nebo zástupce vedoucího.

Řízení bylo zahájeno dne 1. února 2006, usnesením RSRJ č.j. 01/2006 – 2.

Účastníky řízení jsou podle čl. 4.3.2 Řádu RSRJ náčelní dívčího kmene, náčelník chlapeckého kmene a starosta Junáka. Vzhledem k tomu, že VOJ Středočeský kraj podala podnět k výkladu Stanov Junáka a má s touto otázkou v praxi problémy, rozhodla RSRJ o jejím přiřazení za účastníka podle téhož článku.

K písemným vyjádřením

Dne 10. března 2006 se k výkladu Stanov vyjádřil organizační zpravodaj Junáka Ing. Ondřej Kasař v zastoupení starosty Junáka. Podle jeho vyjádření článek 37 Stanov Junáka celou problematiku přenechává k řešení vnitřním předpisům Junáka. Články 60 a 61 pouze upravují pozici statutárních orgánů OJ a jejich zástupců a jejich obsah není ve vazbě na projednávaný problém sporný. Případu se zásadně dotýká jen článek 58, a i ten je podle něj nesporný a sporná je pouze formulace podřízeného předpisu – konkrétně Volebního řádu Junáka, který v čl. 9.5 stanoví, že členy rady s rozhodujícím hlasem jsou z titulu své funkce předsedové (vedoucí) nejbližší nižších jednotek. Článek 58 následně stanoví, že Místostarosta Junáka vykonává v nepřítomnosti starosty práva a povinnosti statutárního orgánu Junáka, zejména tedy vše, co je v článcích 54 až 57 určeno starostovi Junáka. Zásadní otázkou ke zodpovězení tedy podle jeho názoru je to, zda je členství v radě nadřízené OJ právem či povinností statutárního orgánu OJ. Vůbec přitom není pochyb o tom, že v rovině vedoucí oddílu – středisková rada Junáka, zcela nesporně zastoupení není možné, neboť na vedoucí oddílů se článek 58, aplikovaný články 60 a 62 zjevně nevztahuje.

Členství z titulu funkce by mohlo být posouzeno jako právo, nicméně zejména důsledná aplikace článku 58 na tuto problematiku, která by zněla: „Místopředseda ORJ je v nepřítomnosti předsedy ORJ členem KRJ,“ podle něj působí velmi krkolomně a nelogicky. Přiklání se tedy spíše k výkladu, že právě a pouze předseda ORJ je z titulu své funkce členem rady OJ a tento statut je nepřevoditelný. Jasno by do věci vnesl výklad Volebního řádu Junáka a nikoliv výklad Stanov Junáka.

Dále konstatuje, že v praxi je v různých OJ je tato skutečnost vykládána různě a zná jednotky, které zastoupení statutárního orgánu podřízené OJ jeho zástupcem na zasedáních tolerují a přiznávají zástupci rozhodující hlas, stejně jako jednotky dodržující důsledně opačný postoj. Dále upozorňuje

na Organizační řád a systemizaci Junáka, který nabývá účinnosti 1.7.2006 a který tuto otázku řeší zcela jednoznačně a to tak, že zástupci mohou zastupovat vedoucí nebo předsedy i při hlasování v radě nadřízené OJ.

Závěrem své argumenty shrnuje, když poukazuje též na vůli Náčelnictva Junáka, která schválením nového OŘJ a VŘJ jasně souhlasila s možností zastupování vedoucích, popř. předsedů, jejich zástupci.

Další účastníci řízení se ve stanovených lhůtách ani později nevyjádřili.

K obsahu ústního jednání

Ústní jednání se nekonalo s ohledem na výslovné souhlasy účastníků starosty Junáka a VOJ Středočeský kraj a s ohledem na presumované souhlasy náčelníka ChK a náčelní DK, kteří se k této možnosti nevyjádřili ve lhůtě stanovené usnesením č.j. RSRJ 1/2006 – 5 ze 14.4.2007.

K právním závěrům RSRJ

V prvé řadě je třeba zdůraznit, že RSRJ rozhoduje v době mezi Valnými sněmy o výkladu Stanov a usnesení Valného sněmu Junáka (čl. 128 Stanov) a nikoliv o výkladu nižších předpisů, pokud je neaplikuje na konkrétní případ. RSRJ se tedy může touto otázkou zabývat pouze z pohledu Stanov a další předpisy použít pouze podpůrně a případně posoudit nakolik obtojí jejich obsah se Stanovami a dalšími nadřazenými předpisy. Z uvedeného důvodu se RSRJ plně ztotožňuje s názorem Výkonné rady Junáka (dále jen VRJ), že výklad se nemůže týkat vůdců výchovných jednotek a jejich zástupců, neboť tyto funkce Stanovy neznají. Další výklad se tedy vztahuje výlučně na vedoucí, předsedy, organizačních jednotek a jejich zástupce (místopředsedy), dále jen pro zjednodušení vedoucí a jeho zástupce, pokud nebude hovořeno pouze o vyšších organizačních jednotkách. V této souvislosti je tak také nerozhodné, že v průběhu řízení došlo ke zrušení Volebního řádu a jeho nahrazení Organizačním řádem a systemizací Junáka z 11.12.2005, který nabyl účinnosti k 1.7.2006.

Podle RSRJ se posuzovaná otázka netýká pouze původního Volebního řádu Junáka nebo stávajícího Organizačního řádu a systemizace, ale obecně jakéhokoliv předpisu, který stanoví určitá práva a povinnosti pro vedoucího organizační jednotky ve vztahu k ostatním organizačním jednotkám a orgánům Junáka.

Podle čl. 60 a 62 Stanov platí:

60. Předseda rady vyšší organizační jednotky je oprávněn samostatně jednat jménem této jednotky v rozsahu určeném Stanovami Junáka. Ustanovení článků 55 až 58 se vztahují na předsedu a místopředsedu vyšší organizační jednotky obdobně.

...

62. *Vedoucí základní organizační jednotky je oprávněn samostatně jednat jménem této jednotky v rozsahu určeném Stanovami Junáka. Ustanovení článků 55 až 58 se vztahují na vedoucího základní organizační jednotky a jeho zástupce obdobně.*

Podle čl. 58 pak platí:

58. Místostarosta Junáka vykonává v nepřítomnosti starosty práva a povinnosti statutárního orgánu Junáka, zejména tedy vše, co je v článcích 54 až 57 určeno starostovi Junáka. Pro platnost právních aktů není rozhodující, zda je vykonal starosta či místostarosta.

Z citovaných článků Stanov je tedy zřejmé, že zástupce je oprávněn jednat jako statutární orgán příslušné organizační jednotky. Podle § 20 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, platí:

Právní úkony právnické osoby ve všech věcech činí ti, kteří k tomu jsou oprávněni smlouvou o zřízení právnické osoby, zakládací listinou nebo zákonem (statutární orgány).

Ustálená soudní praxe i odborná literatura z uvedeného ustanovení dovozují zejména to, že statutární orgán je oprávněn platně činit jakékoliv úkony vůči třetím osobám a to bez ohledu na to, zda je omezen vnitřními předpisy a usneseními orgánů právnické osoby a to dokonce i za situace, že by třetí osoby o takovém omezení věděly.

Právní předpisy přitom neznají termín zástupce statutárního orgánu. Zákonná úprava počítá zásadně buď se statutárním orgánem individuálním (např. jednatel u společnosti s ručením omezeným) nebo statutárním orgánem kolektivním (např. představenstvo akciové společnosti, družstva, správní rada nadace, nadačního fondu, obecně prospěšné společnosti). V případě individuálních orgánů přitom zpravidla právní předpisy připouští, aby jich bylo i více (dva a více jednatelů společnosti s ručením omezeným). V takových případech je následně na zakládací smlouvě, stanovách nebo obdobném dokumentu, aby vymezil způsob jednání více statutárních orgánů – kolik z nich je potřeba k projevení vůle právnické osoby navenek. Obdobně u kolektivních statutárních orgánů buď právní předpisy nebo zakladatelská smlouva či stanovy právnické osoby vymezují kdo je oprávněn jménem tohoto kolektivního statutárního orgánu projevovat vůli navenek.

RSRJ tak dochází k závěru, že zástupce je jedním ze dvou statutárních orgánů organizační jednotky, který je vnitřním předpisem (Stanovami) omezen v jednání navenek pouze na situaci, že není přítomen vedoucí. Vůči třetím osobám je toto omezení přitom irelevantní, což vyplývá již ze shora citovaného § 20 odst. 1 občanského zákoníku a čl. 58 Stanov pouze tento závěr výslovně potvrzuje. Postavení vedoucího a jeho zástupce jako statutárního orgánu je tak velmi obdobné. Čl. 58 Stanov tak podle názoru RSRJ nelze vykládat tak, že zástupce pouze vykonává v nepřítomnosti vedoucího práva a povinnosti statutárního orgánu, ale ve skutečnosti i on sám je statutárním orgánem a v jednání je pouze vnitřně omezen. RSRJ se proto zcela neztotožňuje se závěrem VRJ, že je třeba zkoumat zda členství v radě nadřízené OJ je právem či povinností statutárního orgánu. Otázka musí

správně znít zda členství v radě nadřízené OJ je výkonem funkce statutárního orgánu organizační jednotky – tedy zejména jednáním jménem jednotky navenek. Zřejmě je však možné dovodit i to, že by postačovalo to, že se jedná o vnitřní funkci, která není svěřena žádnému jinému orgánu a statutární orgán zásadně vykonává jakékoliv funkce nezbytné pro fungování jednotky, pokud nejsou svěřeny jinému orgánu. Ze shora uvedeného totiž plyne, že pokud se dojde k závěru, že určité oprávnění je určeno někomu jako statutárnímu orgánu jednotky, je třeba dovodit, že v případě nepřítomnosti vedoucího je v plném rozsahu oprávněn jednat také jeho zástupce.

Podstatné tedy ve věci, která byla důvodem podnětu RSRJ, je, zda vedoucí v radě jedná za sebe nebo spíše za jednotku, jejímž je statutárním orgánem. Je tedy třeba zamýšlet se nad tím jaký je obecně smysl členství v radě nadřízené OJ. Podle RSRJ je u základních organizačních jednotek třeba vyjít v tomto směru z čl. 37 Stanov, který stanoví:

37. Organizační jednotky jsou odpovídajícím způsobem zastoupeny v orgánech svého zakladatele. Způsob zastoupení určí vnitřní předpisy Junáka.

Ačkoliv tedy Stanovy ponechávají na vnitřních předpisech přesný způsob zastoupení organizačních jednotek v orgánech svého zakladatele, je zřejmé, že úmyslem Valného sněmu Junáka bylo, aby byly tímto způsobem chráněny zájmy založených jednotek. Jestliže je vnitřním předpisem poté zmocněn k tomuto hájení zájmů jednotky její vedoucí, je zřejmé že není podstatná ona konkrétní osoba, ale to koho reprezentuje. Jedná se tedy o specifické jednání navenek, které slouží k ochraně zájmů jednotky. RSRJ si je přitom vědoma, že hlasování orgánů právnické osoby se zásadně nepovažuje za právní úkon. Nicméně obdobně jestliže je akcionářem akciové společnosti právnická osoba, hlasuje jejím jménem její statutární orgán nebo jím zmocněná osoba, neboť i hlasování je specifickým projevením vůle určité osoby bez ohledu na to zda se jedná o právní úkon v užším slova smyslu nebo nikoliv. Nicméně i v případě, že by tomu tak nebylo, bylo by třeba použít shora uvedený princip zbytkové působnosti statutárního orgánu. Podle RSRJ tak je již ze Stanov zřejmé, že pokud je vedoucí základní organizační jednotky určen jako člen rady svého zakladatele, jedná se o oprávnění statutárního orgánu, tudíž v případě jeho nepřítomnosti je veškerá práva a povinnosti spojená s členstvím v radě oprávněn vykonávat jeho zástupce jako druhý ze statutárních orgánů.

Ačkoliv Stanovy již neupravují zastoupení orgánů podřízených a nadřízených vyšších organizačních jednotek navzájem, lze podle RSRJ dovodit, že i v tomto případě mají předsedové zastupovat zájmy svých organizačních jednotek a opět se jedná o výkon funkce statutárního orgánu. Z tohoto titulu také místopředsedové v případě nepřítomnosti předsedů mohou vykonávat v plném rozsahu veškerá práva a povinnosti předsedy související s členstvím v radě.

Obecně je třeba shrnout, že pokud vedoucí jedná určitým způsobem jménem organizační jednotky, jedná se o jednání jejího statutárního orgánu. V případě jeho nepřítomnosti je již ze samotných Stanov oprávněn ho v takovém případě zastoupit jeho zástupce. Pokud nižší předpis nic dalšího

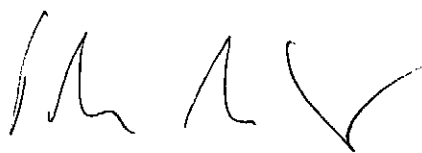
nestanoví, vyplývá toto oprávnění již ze Stanov. Z důvodů právní jistoty však nepochybně může tento předpis uvedené výslovně potvrdit, tak jak je tomu u nového Organizačního řádu a systemizace Junáka. Nižší předpis však nemůže toto oprávnění zástupce vyloučit, neboť by mu odnímal oprávnění přiznané Stanovami. Je třeba přitom vidět, že situace, kdy nebude vedoucí jednat jménem jednotky bude zcela výjimečná. Muselo by se jednat o taková oprávnění, která z důvodů určité vážnosti a zkušenosti budou sice spojena s výkonem určité funkce, ale zároveň by bylo výslovně uvedeno, že vedoucí v daném případě jedná pouze za svou osobu. RSRJ není v současné době znám takový vnitřní předpis, který by takové oprávnění stanovil, nicméně nevylučuje, že by takový předpis mohl existovat. Této situaci se nicméně bude blížit též situace, kdy je určitý vedoucí pověřen určitou činností v rámci rady VOJ (například obstaráním určité agendy), řízením určité pracovní skupiny rady VOJ. Takovou činností je zásadně pověřován jako konkrétní osoba a to i s ohledem na to, že takovou činnost či funkci by mohla vykonávat i jakákoliv jiná osoba bez ohledu na svou funkci či své členství v nižší organizační jednotce. Ani v těchto případech nepochybně není zástupce oprávněn vedoucího zastoupit, neboť se nejedná o výkon funkce statutárního orgánu.

Pro přijetí tohoto nálezu hlasovali 4 pro nikdo proti a nikdo se nezdržel. Podle čl. 132 Stanov Junáka byl nález přijat.

V Praze dne 7. listopadu 2007

Poučení:

Proti rozhodnutí RSRJ není odvolání. Rozhodnutí o výkladu Stanov Junáka je konečné a změnit jej může pouze Valný sněm Junáka. Tímto není vyloučen opravný prostředek podle § 15 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

Mgr. Petr Mikeš
předseda RSRJ

Jiří Lukšíček
místopředseda RSRJ

Mgr. Adam Borgula
člen RSRJ

RNDr. Tomáš Řehák
člen RSRJ